Tisdagen den 4 februari 2014

P7_TA(2014)0066

Små jordbruksföretag

Europaparlamentets resolution av den 4 februari 2014 om framtiden för små jordbruksföretag (2013/2096(INI))

(2017/C 093/08)

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

— med beaktande av målen för den gemensamma jordbrukspolitiken som anges i artikel 39 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget), i synnerhet målen att ”höja produktiviteten inom jordbruket genom att främja tekniska framsteg och genom att trygga en rationell utveckling av jordbruksproduktionen och ett optimalt utnyttjande av produktionsfaktorerna, särskilt arbetskraften” och att ”tillförsäkra jordbruksbefolkningen en skälig levnadsstandard, särskilt genom en höjning av den individuella inkomsten för dem som arbetar i jordbruket”,

— med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1307/2013 av den 17 december 2013 om regler för direktstöd för jordbrukare inom de stödordningar som ingår i den gemensamma jordbrukspolitiken och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 637/2008 och rådets förordning (EG) nr 73/2009 ([1]), i synnerhet artiklarna 32 och 61 om fördelade stöd och stödordningar för småbrukare,

— med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1305/2013 av den 17 december 2013 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU) och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1698/2005 ([2]), i synnerhet av artiklarna 7 och 19 om tematiska delprogram respektive jordbruksutveckling och ekonomisk verksamhet,

— med beaktande av kommissionens meddelande av den 3 maj 2011 *Vår livförsäkring, vårt naturkapital – en strategi för biologisk mångfald i EU fram till 2020* (COM(2011)0244),

— med beaktande av sin resolution av den 7 september 2010 om skäliga inkomster för jordbrukare: en bättre fungerande livsmedelsförsörjningskedja i Europa ([3]),

— med beaktande av studien från 2013 *Semi-subsistence farming: value and directions for development* från parlamentets utredningsavdelning B (struktur- och sammanhållningspolitiken),

— med beaktande av artikel 48 i arbetsordningen,

— med beaktande av betänkandet från utskottet för jordbruk och landsbygdens utveckling (A7-0029/2014), och av följande skäl:

A. Små jordbruk i Europa utsätts för konstant demografiskt, kommersiellt och tekniskt tryck, vilket leder till gradvis jordbruksavveckling och avfolkning av landsbygden i regioner där dessa jordbruk utgör majoriteten, vilket bland annat leder till att småskalig boskapsuppfödning läggs ned i stor omfattning och att odlingen av särskilda lokala grödor upphör.

B. Små jordbruksföretag står för en jordbruksmodell av social karaktär som fortfarande är den dominerande jordbruksformen i EU, och de kan och måste få samexistera med andra mer storskaliga och marknadsinriktade jordbruksmodeller.

C. Små jordbruk fyller inte bara en produktionsfunktion, utan de fyller även viktiga funktioner som är knutna till tillhandahållandet av kollektiva nyttigheter inom följande områden: natur och landskap – genom att bidra till att upprätthålla den europeiska landsbygdens karakteristiska landskap och den biologiska mångfalden i landsbygdsområden; samhälle – genom att garantera försörjningen för miljoner människor i Europa och förebygga fattigdom samt utgöra en arbetskraftsreserv för industrin och andra ekonomiska sektorer (exempelvis turismen) samt kultur – genom att vårda värdefulla traditioner, seder och bruk och andra icke-materiella historiska värden samt tillverka regionala och traditionella produkter.

([1]) EGT L 347, 20.12.2013, s. 608.
([2]) EGT L 347, 20.12.2013, s. 487.
([3]) EUT C 308 E, 20.10.2011, s. 22.

D. Små jordbruk skapar gynnsamma förutsättningar för miljövänligt jordbruk och god djurhållning.

E. Avfolkning och övergivande av landsbygden försämrar avsevärt förutsättningarna på landsbygden och därmed jordbrukarnas livskvalitet och arbetsförhållanden, och dessa faktorer är ofta avgörande för om små jordbruksföretag drivs vidare eller läggs ned. Skapandet av hållbara framtidsutsikter på landsbygden, särskilt för unga personer, har stor inverkan på de små jordbruksföretagens framtid.

F. I vissa områden garanterar de små jordbruksföretagens existens och överlevnad en inkomstkälla och hejdar avfolkningen.

G. Prissvängningarna på marknaden förvärras ofta av mellanhänder som bestämmer priserna genom att dra nytta av producenternas utsatthet.

H. Småjordbruk är i regel mer flexibla och anpassar sig lättare till kriser på marknaden.

I. Många små jordbruksföretag specialiserar sig och sluter sig samman genom producentorganisationer, vilket gör att de med rätta kan göra anspråk på att producera för livsmedelsmarknaden på samma villkor som större företag.

J. De små jordbruksföretagens problem kräver en bredare strategi. Stöd till möjliga alternativa inkomstkällor och diversifiering samt skapande av arbetstillfällen utanför jordbruket och tillhandahållande av offentliga tjänster på landsbygden är avgörande för de små jordbruksföretagens och landsbygdssamhällenas framtid.

K. Småjordbruk får inte tillräckligt utrymme inom den gemensamma jordbrukspolitiken, vilket bland annat beror på att den gemensamma jordbrukspolitikens bidragsstruktur i huvudsak bygger på yta och tidigare produktionsnivåer och därför inte på lämpligt sätt kan bemöta de förhållanden som gäller för små jordbruksföretag och de funktioner de fyller, att vissa medlemsstater har infört kvalificeringströsklar för stödberättigande inom den andra pelaren och att vissa medlemsstater inte har antagit tillämpningsföreskrifter som tillgodoser de små jordbruksföretagens behov.

L. Små jordbruksföretag har svårigheter att få ekonomiskt stöd, bland annat på grund av deras problem med att få tillgång till medel från EU:s program eftersom de inte uppfyller kapital- och/eller kapacitetskraven för stödberättigande, eller på grund av att de har låg eller ingen kreditvärdighet alls.

M. De små jordbruksföretagen i de yttersta randområdena förtjänar också särskild uppmärksamhet eftersom de möter dubbelt så många svårigheter i sin verksamhet.

N. Sidoverksamheter är av stor betydelse för många små jordbruksföretag.

O. Vissa typer av små jordbruksföretag, såsom självförsörjande jordbruksföretag, fungerar som en buffert mot absolut fattigdom eftersom de åtminstone ger låga nivåer av livsmedel och inkomster.

P. Det råder i vissa fall brist på administrativt stöd och rådgivning av god kvalitet för småjordbrukare. Medlemsstaterna skapar ofta onödiga byråkratiska hinder, och vissa småjordbrukare saknar de resurser och den erfarenhet som krävs för att på ett effektivt sätt fullgöra de administrativa förfarandena.

Q. Eftersom jordbruksföretagen är geografiskt spridda har de en mycket svagare förhandlingsposition i livsmedelskedjan än övriga marknadsaktörer, vilket särskilt drabbar små jordbruksföretag.

R. Små jordbruksföretag spelar en särskild roll för att upprätthålla en levande bygd i vissa områden, såsom bergsområden, mindre gynnade områden och de yttersta randområdena, samt i de områden där jordbruket på grund av geografiska och morfologiska begränsningar är en av få verksamheter som är ekonomiskt hållbara, om inte den enda.

S. Inkomstnivån och levnadsstandarden i familjer som lever av arbetet i små jordbruksföretag är mycket lägre än för storjordbrukare eller jordbrukare som är anställda i andra ekonomiska sektorer.

Tisdagen den 4 februari 2014

T. Många mindre jordbruksföretag kan inte klara sig på enbart jordbruk, utan behöver alternativa inkomstkällor för att klara försörjningen. Sådana små jordbruksföretag bör dock fokusera mer på det egna företagets lönsamhet och avkastningsförmåga.

U. Små jordbruksföretag tryggar i många regioner försörjningen för familjer som inte kan hitta några andra inkomstkällor.

V. Tillförlitliga uppgifter saknas om situationen för små jordbruksföretag och om hur den gemensamma jordbrukspolitikens instrument påverkar denna sektor, och definitionen av små jordbruksföretag varierar betydligt från en medlemsstat till en annan.

W. Vissa småskaliga jordbruksproducenter, exempelvis biodlare, äger inte eller odlar inte mark, vilket hindrar dem från att delta i programmen för små jordbruksföretag.

X. FN:s generalförsamling har utsett 2014 till det internationella året för familjejordbruk.

1. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna och kommissionen att anta lämpliga åtgärder inom ramen för den nya gemensamma jordbrukspolitiken och att utarbeta riktlinjer för perioden efter 2020 som i större utsträckning tar hänsyn till de små familjejordbrukens särskilda behov, eftersom sådana jordbruk utgör ett viktigt inslag i den europeiska jordbruksmodellen och är viktiga för den mångfunktionella utvecklingen av landsbygden såväl som för regionernas hållbara utveckling i stort.

2. Europaparlamentet föreslår fortsatt stöd för arrondering och fortsatta bidrag till jordbrukare som ingår i systemet för små jordbruksproducenter som definitivt överlåtit sin mark till en annan jordbrukare, eftersom detta är effektiva medel för att förbättra jordbrukets produktionsstruktur.

3. Europaparlamentet anser att enbart en begränsning av antalet små jordbruksföretag inte bör vara omstruktureringsåtgärdernas huvudsakliga mål, eftersom detta inte ökar de större jordbrukens konkurrenskraft. Parlamentet uppmanar i detta avseende medlemsstaterna att förbereda lämpliga lösningar och utvecklingsmodeller för små jordbruksföretag – där hänsyn tas till jordbrukets speciella villkor i respektive medlemsstat och till regionala skillnader – stärka deras konkurrenskraft, lönsamhet och avkastningsförmåga, utveckla entreprenörskap, skapa arbetstillfällen och hejda avfolkningstakten på landsbygden.

4. Europaparlamentet anser att flykten från landsbygden och avfolkningen av landsbygdsområden måste motverkas omedelbart, för att man ska kunna erbjuda små jordbruksföretag lämpliga villkor och långsiktiga perspektiv på de platser där de i dagsläget är belägna. Medlemsstaterna uppmanas att ändamålsenligt utnyttja EU-medel som är tillgängliga för att främja infrastruktur, utbildningsmöjligheter, hälso- och sjukvård, barnomsorg, tillgång till snabba internettjänster samt etablering och utveckling av små och medelstora företag på landsbygden, för att säkra likvärdiga levnadsvillkor mellan städer och landsbygd. Parlamentet rekommenderar att tyngdpunkt läggs på skapandet av hållbara framtidsutsikter för unga människor, välutbildade personer och kvinnor.

5. Europaparlamentet efterlyser en ökad direktförsäljning, bl.a. av traditionella produkter, på lokala och regionala marknader och förespråkar att det för små jordbruksföretag ska utvecklas hållbara och ansvarsfulla förädlingsformer samt ett oumbärligt och proportionerligt kontrollsystem. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att se över de befintliga bestämmelserna om livsmedelssäkerhet för att minska de bördor och undanröja de hinder som dessa kan innebära för små jordbruksföretags möjligheter att utveckla livsmedelsförädlingen och livsmedelsförsäljningen. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att skapa en plattform för utbyte av god praxis för reglering och kontroll av små jordbruksföretags förädlingsverksamhet. Parlamentet uppmanar även lokala myndigheter att satsa mer på infrastruktur för direktförsäljning, inklusive lokala marknader på landsbygden och i städerna, för att på detta sätt underlätta konsumenternas tillgång till billiga, sunda och högkvalitativa jordbruksprodukter.

6. Europaparlamentet anser att det vid sidan av den gemensamma jordbrukspolitiken krävs andra EU-åtgärder för att lösa de små jordbruksföretagens problem, bland annat sammanhållningspolitiken, i syfte att bidra till förbättrad teknisk infrastruktur och tillgång till offentliga tjänster på landsbygden. Medel ur Europeiska socialfonden bör finansiera sociala åtgärder som avser social integration, utbildning, kurser och kunskapsöverföring. Med tanke på att dessa jordbruk inte har något större inflytande på marknaden skulle ytterligare nationella stöd kunna tillåtas, enligt regler som godkänts av kommissionen och utan att hindra konkurrensen.

7. Europaparlamentet uppmärksammar det pristryck på jordbruksmark som den förestående liberaliseringen av fastighetsmarknaden i de nya medlemsstaterna kommer att medföra, och framhåller att små jordbruksföretag kommer att drabbas hårdast av de ökade markpriserna.

8. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att säkerställa att deras utbildningssystem inbegriper lämplig infrastruktur för lantbruksskolor.

9. Europaparlamentet uppmärksammar pristrycket på jordbruksmark till följd av utvidgningen av städerna.

10. Europaparlamentet välkomnar att det inom den gemensamma jordbrukspolitikens första pelare har etablerats ett system för stöd för små jordbruksproducenter, men anser att det endast är överlåtelseformen som har förenklats: de låga direktstödsnivåerna skapar inte utvecklingsmöjligheter och därmed är dessa åtgärder fortsatt otillräckliga för att förbättra situationen för små jordbruksföretag inom EU. Parlamentet anser att det bör införas en lösning så att små jordbruksföretag kan ansöka om direktbidrag för flera år i taget och endast behöver uppdatera sin ansökan om det sker ändringar i jordbruksföretaget.

11. Europaparlamentet uppmärksammar än en gång de avsevärda skillnaderna mellan jordbrukssubventionerna i de olika medlemsstaterna, vilket är till nackdel för de nya medlemsstaterna.

12. Europaparlamentet understryker att det eftersom systemet för stöd för små jordbruksproducenter i den gemensamma jordbrukspolitikens första pelare är frivilligt, är nödvändigt att se över och utnyttja alla möjligheter till stöd för små jordbruksproducenter som erbjuds inom den andra pelaren.

13. Europaparlamentet anser att det utöver sådana åtgärder är nödvändigt att hitta ett effektivt sätt för att stödja små jordbruksföretag vars verksamhet och produktion inte har någon koppling till innehav och odling av jordbruksarealer.

14. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att fastställa lämpliga finansieringstekniska instrument, såsom mikrokrediter, subventionerade låneräntor, finansiell leasing, efterskänkning av de första avbetalningarna eller lånegarantier. Regionala och lokala myndigheter bör involveras i processen med att tillhandahålla sådant stöd.

15. Europaparlamentet understryker att kraven på god jordbrukspraxis och europeiska och nationella bestämmelser, särskilt om jordbruksproduktion och konsumentskydd, är bindande även för små jordbruksföretag. Därför är det absolut nödvändigt att jordbrukarna har en lägsta kvalifikationsnivå. Kommissionen och medlemsstaterna uppmanas därför att undersöka hur en sådan lägsta kvalifikationsnivå kan uppnås på ett heltäckande sätt som är anpassat till de små jordbrukföretagens behov.

16. Europaparlamentet efterlyser en kostnadsfri rådgivning som är bättre anpassad till små jordbruksföretags behov, förenklade förfaranden avseende information, utbildning, riskhantering och hälsoövervakning, informationskampanjer, spridning av bästa praxis med avseende på den korta livsmedelskedjan, tekniskt bistånd vid ansökningar om EU-bidrag samt rådgivning som hjälper företagen att anpassa utformningen på sin produktionsverksamhet till sin produktions- och miljöpotential.

17. Europaparlamentet understryker att små jordbruksföretag behöver organisera sig i producentorganisationer, producentgrupper eller kooperativ samt utforma gemensamma marknadsföringskampanjer. Alla former av samarbeten mellan små jordbruksföretag, i form av kooperativ, producentorganisationer eller gemensam användning av utrustning såsom maskiner, bör få särskilt stöd via EU-åtgärder och nationella åtgärder.

18. Europaparlamentet anser att småföretag som är belägna i bergsområden, i mindre gynnade områden och i de yttersta randområdena bör få del av kopplat stöd, t.ex. för boskapsuppfödning, om det även fyller vissa miljörelaterade funktioner.

19. Europaparlamentet anser att jordbruksverksamheten som aldrig förr är en strategisk verksamhet, något som måste uppmärksammas av alla medlemsstater när de försöker finna lösningar för att små jordbruksföretag ska kunna fortsätta att bedriva sin verksamhet med en balans mellan jordbrukspriser och produktionskostnaderna.

20. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att i sina program inom den första och andra pelaren införliva delprogram och åtgärder som riktar sig till små jordbruksföretag. Parlamentet påpekar att särskilt småföretag måste bedriva sidoverksamheter, exempelvis inom turismen, för att säkra en tillräcklig inkomst, och att det därför är särskilt viktigt att den gemensamma jordbrukspolitikens andra pelare har omfattande resurser och att programmen för landsbygdsutveckling är anpassade till de små jordbruksföretagens behov.

Tisdagen den 4 februari 2014

21. Europaparlamentet rekommenderar att informationssystemet för jordbruksföretagens redovisningsuppgifter (ISJR) får större räckvidd, i syfte att undersöka situationen för små jordbruksföretag och hur de påverkas av den gemensamma jordbrukspolitiken samt för att planera deras utveckling.

22. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet och kommissionen.